

**KURATORIUM OŚWIATY
w Gorzowie Wlkp.
Wydział Nadzoru Pedagogicznego**

**Wspomaganie
szkół i placówek nadzorowanych przez Lubuskiego Kuratora
Oświaty – analizy ilościowe i jakościowe wyników sprawowanego
nadzoru pedagogicznego za okres IX - XI
roku szkolnego 2017/2018**

Gorzów Wlkp., 13 grudnia 2017 r.

Spis treści

1. Ewaluacja zewnętrzna

Analiza ilościowa przeprowadzonych ewaluacji zewnętrznych w okresach: IX - XI roku szkolnego 2017/2018.....	3
Analiza ilościowa i jakościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w przedszkolach w okresie IX - XI roku szkolnego 2017/2018.....	3
Wnioski i rekomendacje.....	6

2. Kontrole w trybie działań doraźnych

Analiza ilościowa przeprowadzonych kontroli w trybie działań doraźnych w okresie: IX - XI w roku szkolnym 2017/218.....	8
Analiza jakościowa wyników kontroli w trybie działań doraźnych przeprowadzonych w okresie od 1 września 2017 r. do 30 listopada 2017 r.	9
Wyniki kontroli.....	9

**Analiza ilościowa
przeprowadzonych ewaluacji zewnętrznych w okresie
IX -XI roku szkolnego 2017/2018**

Rodzaj ewaluacji	Plan	Przeprowadzone ewaluacje zewnętrzne											
		Przedszkola		Szkoły podstawowe		Gimnazja		Szkoły ponadgimnazjalne				Ogółem	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba			%		
								LO	T	ZSZ			
Całościowa	0	0	0									0	0
Problemowa w zakresie MEN	30	7	24									7	24
Problemowa w zakresie LKO	20	0	0									0	0
Razem	50	7	14									7	14

W okresie od września do listopada 2017 r. na terenie województwa lubuskiego zostały przeprowadzone tylko ewaluacje zewnętrzne problemowe, którymi objęto 7 przedszkoli publicznych. Ewaluacje problemowe w badanych przedszkolach dotyczyły dwóch wymagań, zgodnie z rozporządzeniem MEN z dnia 6 sierpnia 2015 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz. U. z 2015 r. poz.1214), wskazanych w roku szkolnym 2017/2018 przez Ministra Edukacji Narodowej, tj. wymagania 2 – *Dzieci nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej* i wymagania 4 – *Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne*. W analizowanym okresie nie przeprowadzono ewaluacji całościowej oraz ewaluacji problemowej w zakresie wskazanym przez Lubuskiego Kuratora Oświaty.

**Analiza jakościowa
wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w 7 przedszkolach
w okresie IX – XI roku szkolnego 2017/ 2018**

Wymaganie 2: Dzieci nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej.

Ewaluacja zewnętrzna problemowa prowadzona w zakresie wymagania 2. obejmowała trzy obszary: *Dzieci nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej i wykorzystują je w zabawie i w sytuacjach zadaniowych; Podstawa programowa wychowania przedszkolnego jest realizowana z wykorzystaniem warunków i sposobów jej realizacji; W przedszkolu monitoruje się i analizuje osiągnięcia każdego dziecka, z uwzględnieniem jego możliwości rozwojowych, formułuje się i wdraża wnioski z tych analiz.*

Organizacja i realizacja procesów wspomaganie rozwoju i edukacji w większości badanych przedszkoli umożliwia uzyskiwanie przez dzieci wiadomości i umiejętności opisanych w podstawie programowej. Nabywanie przez dzieci opisanych w podstawie programowej umiejętności i wiedzy, w dużej mierze zależy od stopnia realizacji podstawowych celów i zadań określonych w podstawie programowej oraz sposobów i systematyczności kształtowania przez nauczycieli kluczowych umiejętności w niej opisanych. W większości badanych przedszkoli realizowane są takie główne cele i zadania przedszkola, jak np. zapewnienie dzieciom poczucia bezpieczeństwa; tworzenie warunków umożliwiających dzieciom swobodny rozwój, zabawę i odpoczynek; wsparcie całościowego rozwoju dziecka oraz wielokierunkowej jego aktywności; tworzenie sytuacji do rozwoju nawyków i zachowań prowadzących do samodzielności; wspieranie rozwoju mechanizmów uczenia się przygotowujących do podjęcia nauki w szkole. Ewaluacja zewnętrzna wykazała, że rzadziej na zajęciach realizowano takie zadania, jak np.: tworzenie sytuacji do rozwijania nawyku dbania o zdrowie; wzmacnianie poczucia wartości, indywidualności, oryginalności dziecka; zapewnienie pomocy dzieciom rozwijającym się w sposób nieharmonijny, wolniejszy lub przyspieszony; wzmacnianie potrzeby tworzenia relacji osobowych i uczestnictwa w grupie. Wbrew deklaracjom nauczycieli, nie we wszystkich przedszkolach świadomie, celowo i systematycznie kształtowane są umiejętności opisane w podstawie programowej, w tym np. rozpoznawanie i nazywanie emocji, przeżywanie ich w sposób umożliwiający adaptację w nowym otoczeniu czy podejmowanie samodzielnej aktywności poznawczej. Tym niemniej, jak wynika z obserwacji zajęć i wypowiedzi większości ankietowanych rodziców, dzieci w przedszkolu nabywają wiadomości i umiejętności, które wykorzystują podczas zadań wykonywanych na zajęciach, podczas demonstrowania nabytej wiedzy, jeśli stworzono im taką możliwość oraz w czasie zabawy w przedszkolu i w domu.

We wszystkich badanych przedszkolach realizacja podstawy programowej odbywa się z uwzględnieniem warunków i sposobów jej realizacji. Systematycznie i powszechnie wykorzystywane są takie warunki i sposoby realizacji podstawy programowej, jak np.: zalecane metody pracy, aranżacja przestrzeni, zalecane wyposażenie pomieszczeń, dobór stosownych pomocy dydaktycznych; zalecane formy aktywności dziecka. W związku z wdrażaniem nowej podstawy programowej, w większości przedszkoli dokonano lub zaplanowano zmiany zapewniające stosowanie warunków i sposoby jej realizacji.

W każdym przedszkolu powszechnie monitoruje się osiągnięcia dzieci, stosując różne sposoby, co zależy też od wiedzy i umiejętności zawodowych nauczycieli. Wyniki monitorowania stopnia nabywania przez każde dziecko wiadomości i umiejętności przewidzianych w podstawie programowej są analizowane w przedszkolach, a wnioski z tych analiz wykorzystywane, w szczególności do doskonalenia pracy z dziećmi (np. zmiana form i metod pracy, wprowadzenie indywidualizacji, opracowanie programu własnego) oraz ustalania kierunku i zakresu doskonalenia zawodowego nauczycieli.

Wymaganie 4: Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne.

Badanie prowadzone w zakresie wymagania 4. obejmowało pięć obszarów: Dzieci w przedszkolu czują się bezpiecznie, a relacje między wszystkimi członkami społeczności przedszkolnej są oparte na wzajemnym szacunku i zaufaniu; Dzieci wiedzą jakich zachowań się od nich oczekuje; W przedszkolu kształtuje się postawę odpowiedzialności dzieci za działania własne i działania podejmowane w grupie; Podejmuje się działania wychowawcze i profilaktyczne mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań; Podejmowane działania wychowawcze i profilaktyczne są monitorowane, ocenia się ich skuteczność, a w razie potrzeb modyfikuje.

Przedszkola, w większości, zapewniają dzieciom bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne, tworząc odpowiednie warunki pobytu dziecka w przedszkolu, dbając o relacje w społeczności przedszkolnej oparte na wzajemnym szacunku, zaufaniu i tolerancji, podejmując działania wychowawczo-edukacyjne. Poczucie bezpieczeństwa wśród dzieci oraz ich rodziców jest powszechne. Dzieci w przedszkolu poznają obowiązujące normy i zasady postępowania, tworzone często wspólnie i dotyczące wszystkich członków społeczności przedszkolnej. Najczęściej, w każdej grupie wiekowej opracowuje się „kodeks zachowania”, do którego nauczyciele odwołują się podczas zajęć w przedszkolu. Zapoznaje się dzieci z regulaminami, zasadami poruszania się w ruchu drogowym, przypomina o konieczności ich przestrzegania. Dzieci znają podstawowe zasady postępowania, akceptują je i na ogół przestrzegają. Właściwe zachowania są wzmacniane przez nauczycielki poprzez stosowanie pochwał, nagród, znaczków, itp., a niewłaściwe spotykają się z odpowiednią reakcją, co jednak nie dotyczy wszystkich badanych przedszkoli. Podczas ewaluacji zaobserwowano w jednym z przedszkoli brak reakcji nauczyciela na niestosowne zachowanie dzieci (popychanie, kopnięcie), jak również nie zwracanie uwagi na zapewnienie dzieciom higieny i bezpieczeństwa podczas zabaw ruchowych. Nauczyciele w przedszkolach stwarzają sytuacje zachęcające dzieci do podejmowania samodzielnych decyzji w działaniach i relacjach społecznych oraz brania za nie odpowiedzialności. Przedszkolaki wykazują się samodzielnością i odpowiedzialnością podczas, np. dokonywania wyboru zabawek, kolegi lub koleżanki do wspólnej zabawy, techniki plastycznej, w trakcie komponowania kanapek, podczas sprawowania opieki nad młodszymi dziećmi, roślinami, a także podczas wykonywania czynności higienicznych. Współpracy w zespole uczą się wspólnie, wykonując zadania w czasie zajęć przedszkolnych oraz zabaw. W celu wzmocnienia pożądanых zachowań i eliminowania tych niewłaściwych, w każdym przedszkolu prowadzone są działania wychowawczo-profilaktyczne, często we współpracy z rodzicami oraz partnerami w środowisku lokalnym. Efekty prowadzonych działań są najczęściej monitorowane i analizowane, w niektórych przedszkolach również z udziałem rodziców. Na podstawie wniosków z analizy skuteczności działań wychowawczo-profilaktycznych, podejmuje się odpowiednie modyfikacje. Jednakże proces monitorowania, analizowania prowadzonych działań i wprowadzania adekwatnych zmian, nie w każdym przedszkolu ma charakter systemowy.

Wnioski i rekomendacje

Mocne strony:

1. Podejmowanie działań organizacyjnych i metodycznych w celu osiągnięcia spójności procesów edukacyjno-wychowawczych z warunkami i sposobami realizacji podstawy programowej, co przyczynia się do zapewnienia wszystkim dzieciom równych szans edukacyjnych oraz sprzyja wychowaniu i sukcesom edukacyjnym.
2. Powszechność i różnorodność monitorowania osiągnięć dzieci oraz adekwatne wykorzystywanie wniosków z analizy wyników monitorowania do doskonalenia procesu wspomaganie rozwoju i edukacji dzieci, co wpływa na wzrost jakości pracy przedszkola oraz indywidualny rozwój i sukcesy dzieci.
3. Pozytywna atmosfera w przedszkolu, tworzona dzięki relacjom w społeczności przedszkolnej opartym na wzajemnym szacunku i zaufaniu oraz prowadzone działania wychowawczo-profilaktyczne, zapewniające dzieciom w przedszkolu wysoki stopień poczucia bezpieczeństwa.

Słabe strony:

1. Kształtowanie kluczowych umiejętności oraz systematyczne realizowanie celów i zadań przedszkola, określonych w podstawie programowej wychowania przedszkolnego, wymaga od grona pedagogicznego wspólnej i jednoznacznej interpretacji zapisów podstawy programowej oraz ustalenia właściwych działań przyczyniających się do wzrostu spójności procesów wspomaganie rozwoju i edukacji dzieci z najważniejszymi umiejętnościami opisanymi w podstawie programowej.
2. Indywidualizowanie pracy z każdym dzieckiem rozwijającym się nieharmonijnie, zarówno z tym, które rozwija się w sposób wolniejszy, jak i tym, którego proces rozwoju jest przyspieszony. Uwaga nauczycieli podczas zajęć w przedszkolu skupiona jest najczęściej na dzieciach potrzebujących wsparcia i pomocy z powodu wolniejszego rozwoju.
3. Brak systemowości w monitorowaniu skuteczności działań wychowawczo-profilaktycznych oraz ich modyfikowaniu w zależności od zmieniających się potrzeb dzieci i środowiska rodzinnego, co negatywnie wpływa na pracę przedszkola oraz rozwój dzieci.

Rekomendacje:

1. Wskazana jest realizacja form doskonalenia zawodowego dla nauczycieli podnoszących kompetencje w zakresie:
 - a) diagnozowania potrzeb i indywidualnych możliwości każdego dziecka,
 - b) monitorowania możliwości psychofizycznych i osiągnięć każdego dziecka podczas jego pobytu w przedszkolu,
 - c) pracy z dzieckiem rozwijającym się szybciej w porównaniu do innych dzieci w grupie.
2. Należy budować wśród nauczycieli poczucie odpowiedzialności za wykonywanie zadań określonych w podstawie programowej wychowania przedszkolnego, w tym kształtowanie kluczowych umiejętności (wskazane są formy doskonalenia zawodowego, dotyczące tej tematyki), a także odpowiedzialności za bezpieczeństwo dzieci w przedszkolu i harmonijny rozwój każdego dziecka.
3. Wskazane jest doskonalenie się rad pedagogicznych w zakresie:
 - a) interpretacji i sposobów realizacji celów oraz zadań przedszkola, określonych w podstawie programowej wychowania przedszkolnego;
 - b) systemowego monitorowania podejmowanych działań wychowawczo-profilaktycznych i adekwatnego wykorzystywania wniosków z analizy wyników tego monitorowania.

Analiza ilościowa
kontroli, w trybie działań doraźnych, przeprowadzonych w okresie
od 1 września 2017 r. do 30 listopada 2017 r.

Liczba kontroli w trybie działań doraźnych przeprowadzonych na wniosek:	Przeprowadzone kontrole w trybie działań doraźnych				
	IX-XI	XII-II	III-V	VI-VIII	Ogółem
Ministra Edukacji Narodowej	1				1
Rzecznika Praw Dziecka	1				1
Kuratora Oświaty	31				31
Prokuratury	-				-
Rzecznika Praw Obywatelskich	2				2
Organu prowadzącego	1				1
Rodziców	20				20
Nauczycieli	-				-
Uczniów	2				2
Innych podmiotów	1				1
Razem	59	-	-	-	59

Analiza ilościowa
kontroli, w trybie działań doraźnych, przeprowadzonych w okresie
od 1 września 2017 r. do 30 listopada 2017 r.

Liczba kontroli w trybie działań doraźnych przeprowadzonych w typie:	Przeprowadzone kontrole w trybie działań doraźnych				
	IX-XI	XII-II	III-V	VI-VIII	Ogółem
Przedszkolach	5				5
Szkołach podstawowych	35				35
Gimnazjach	2				2
Liceach ogólnokształcących	9				9
Technikach	6				6
Zasadniczych szkołach zawodowych	-				-
Szkołach policealnych	1				1
SOSW	-				-
PPP	-				-
Inne	1				1
Razem	59	-	-	-	59

**Analiza jakościowa wyników kontroli, w trybie działań doraźnych, przeprowadzonych
w okresie od 1 września 2017 r. do 30 listopada 2017 r.**

Obszar wg kategorii MEN	Typ szkoły lub placówki										Liczba zaleceń
	P	S P	G	L O	T	Z S Z	S P O L	SO S W	P P P	I N N E	
Zgodność zatrudniania nauczycieli z wymaganymi kwalifikacjami		2	1	1							4
Realizacja podstaw programowych i ramowych planów nauczania		1	1	1							3
Przestrzeganie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz prowadzenia egzaminów, a także przestrzeganie przepisów dotyczących obowiązku szkolnego i obowiązku nauki		2									2
Przestrzeganie statutu szkoły lub placówki	1	2	2	2							7
Przestrzeganie praw dziecka i praw ucznia	1	12		1							14
Zapewnienie uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki	1	9		1						1	12
Przestrzeganie przez szkołę niepubliczną przepisów art. 7 ust. 3 ustawy o systemie oświaty											-
Inne	2	17	2	7	5		1			1	35
RAZEM	5	45	6	13	5	0	1	0	0	2	77

Wyniki kontroli wskazują na konieczność podjęcia przez dyrektora szkoły/placówki działań zmierzających do poprawy jakości pracy szkoły/placówki w zakresie:

- Przestrzegania praw dziecka i praw ucznia, w tym:
 - organizacji pomocy psychologicznej – pedagogicznej wynikającej z zaleceń i wskazań określonych w opiniach i orzeczeniach,
 - realizacji zadań pedagoga/psychologa wynikających z pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

2. Zapewniania przez dyrektora szkoły/placówki bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu uczniów w szkole/placówce.
3. Sprawowania przez dyrektorów nadzoru pedagogicznego nad organizacją, przebiegiem i dokumentowaniem pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym realizację zaleceń poradni psychologiczno-pedagogicznych zawartych w orzeczeniach lub opiniach, a także w zakresie organizacji i przebiegu zajęć edukacyjnych.